

УДК 792.8:316.77 (477)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/79-2-6>

Володимир МИХАЙЛОВ,

orcid.org/0000-0002-3916-9722

доктор економічних наук, кандидат філософських наук, професор,
завідувач кафедри теоретичних дисциплін
Коледжу хореографічного мистецтва
«Київська муніципальна академія танцю імені Серґа Лифаря»
(Київ, Україна) *vsmikh@ukr.net*

Валентина НЕДІЛЬКО,

orcid.org/0009-0009-3674-8129

старший викладач кафедри теоретичних дисциплін, викладач-методист
Коледжу хореографічного мистецтва
«Київська муніципальна академія танцю імені Серґа Лифаря»
(Київ, Україна) *n.valentina@ukr.net*

Юлія БОБРОВНИК,

orcid.org/0009-0004-3194-3500

завідувач відділення народної хореографії,
викладач хореографічних дисциплін
Коледжу хореографічного мистецтва
«Київська муніципальна академія танцю імені Серґа Лифаря»
(Київ, Україна) *ostrolyulia@gmail.com*

ІНТЕГРАЦІЯ СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ В КУЛЬТУРНІ ПОДІЇ УКРАЇНИ ХХІ СТОЛІТТЯ

Стаття є дослідженням процесу інтеграції сучасної хореографії в культурні події України ХХІ століття, підкреслюючи її важливу роль як засобу соціального, політичного та культурного висловлювання. У статті обґрунтовано, що сучасна хореографія виконує не лише естетичну функцію, але також стає потужним інструментом для актуалізації таких важливих питань, як війна, гендерна рівність, захист прав людини та збереження національної ідентичності. Особливу увагу приділено використанню хореографії як засобу культурного протесту та способу відображення соціальних і політичних викликів, що постають перед сучасним українським суспільством.

Основні проблеми, на яких зосереджено увагу в дослідженні, включають відсутність достатнього фінансування, застарілі освітні програми для хореографів та танцюристів, а також інфраструктурні обмеження, такі як брак сучасних сценічних майданчиків, обладнання та технічної підтримки для проведення вистав. У статті обґрунтовано необхідність модернізації цих аспектів для забезпечення подальшого розвитку хореографічного мистецтва в Україні.

Метою статті є аналіз сучасних механізмів підтримки та розвитку хореографії через державні програми та приватні ініціативи, а також вивчення впливу новітніх технологій на створення хореографічних вистав.

Узагальнені результати свідчать, що сучасна хореографія в Україні є не лише художнім, але й соціальним і політичним засобом висловлювання. Вона виступає важливим інструментом для переосмислення національної ідентичності та культурної спадщини, зокрема через поєднання традиційних танцювальних форм з новітніми техніками і стилями. У статті також висвітлено напрями покращення розвитку хореографії, серед яких підвищення рівня фінансування, модернізація освітніх програм, розвиток інфраструктури та активізація міжнародної співпраці.

Перспективи подальших досліджень передбачають глибше вивчення впливу сучасної хореографії на молодіжну аудиторію, а також дослідження міждисциплінарної взаємодії хореографії з іншими видами мистецтва.

Ключові слова: хореографія, національна ідентичність, культурний ландшафт, фестиваль, грант, перформанс.

Volodymyr MYKHAILOV,

orcid.org/0000-0002-3916-9722

*Doctor of Economic Sciences, Candidate of Philosophical Sciences, Professor;**Head of the Department of Theoretical Disciplines**College of Choreographic Art "Kyiv Municipal Dance Academy named after Serzh Lifar"**(Kyiv, Ukraine) vsmikh@ukr.net***Valentyna NEDILKO,**

orcid.org/0009-0009-3674-8129

*Senior Lecturer at the Department of Theoretical Disciplines, Methodist Teacher**College of Choreographic Art "Kyiv Municipal Dance Academy named after Serzh Lifar"**(Kyiv, Ukraine) n.valentuna@ukr.net***Yuliia BOBROVYK,**

orcid.org/0009-0004-3194-3500

*Head of the Department of Folk Choreography,**Lecturer of the Choreographic Disciplines**College of Choreographic Art "Kyiv Municipal Dance Academy named after Serzh Lifar"**(Kyiv, Ukraine) ostrolyulia@gmail.com*

INTEGRATION OF MODERN CHOREOGRAPHY IN THE CULTURAL EVENTS OF UKRAINE IN THE XXI CENTURY

The article is a study of the integration process of contemporary choreography into cultural events in 21st-century Ukraine, emphasizing its significant role as a means of social, political, and cultural expression. The article substantiates that contemporary choreography not only fulfills an aesthetic function but also becomes a powerful tool for addressing such important issues as war, gender equality, human rights protection, and the preservation of national identity. Special attention is given to the use of choreography as a means of cultural protest and a way to reflect the social and political challenges faced by modern Ukrainian society.

The main issues highlighted in the research include insufficient funding, outdated educational programs for choreographers and dancers, as well as infrastructural limitations such as a lack of modern stage venues, equipment, and technical support for performances. The article justifies the need to modernize these aspects to ensure the further development of choreographic art in Ukraine.

The purpose of the article is to analyze contemporary mechanisms for supporting and developing choreography through state programs and private initiatives, as well as to examine the impact of new technologies on the creation of choreographic performances.

The summarized results indicate that contemporary choreography in Ukraine is not only an artistic but also a social and political means of expression. It serves as an important tool for rethinking national identity and cultural heritage, particularly through the combination of traditional dance forms with innovative techniques and styles. The article also highlights areas for improving the development of choreography, including increased funding, modernization of educational programs, infrastructure development, and the enhancement of international cooperation.

The prospects for further research involve a deeper study of the impact of contemporary choreography on youth audiences, as well as exploring interdisciplinary interactions between choreography and other art forms.

Key words: *choreography, national identity, cultural landscape, festival, grant, performance.*

Постановка проблеми. Інтеграція сучасної хореографії у культурні події України ХХІ століття є важливим аспектом розвитку національного мистецтва та формування сучасної культурної ідентичності. Сучасна хореографія, як форма мистецької виразності, відображає глобальні тенденції та локальні традиції, створюючи нові художні практики, що виходять за межі традиційних жанрів. Вона не лише стає частиною сценічного мистецтва, але й активно інтегрується у фестивальні програми, міські заходи, культурні форуми та освітні ініціативи, сприяючи креативному розвитку суспільства та посиленню діалогу

між культурними середовищами. Дослідження цього процесу дозволяє виявити ключові тенденції, проблеми та перспективи розвитку сучасної хореографії в контексті національних та міжнародних культурних процесів.

Аналіз досліджень. Сучасна хореографія в Україні є важливою складовою культурного розвитку, активно інтегруючись у соціально-політичний контекст і мистецькі події країни. Дослідження останніх років акцентують увагу на впливі хореографії на суспільство, аналізі її трансформацій та взаємодії з іншими мистецтвами. У центрі уваги наукових робіт знаходиться як розвиток

української хореографічної освіти, так і відгуки на сучасні культурні виклики, зокрема воєнні події та глобальні культурні тенденції. Зростає інтерес до використання новітніх технологій у хореографії та досягнення мистецької інноваційності.

Здійснений аналіз впливу мас-медіа на формування образу українського танцю в незалежній Україні, підкреслюючи його значення для національної ідентичності (Бойко, 2020). Розглядалась роль мистецьких фестивалів у популяризації хореографії та розвитку танцювальних трендів (Овчінніков, 2021). Досліджуються освітні виклики для студентів-хореографів у воєнний час (Пахольчак, Кулик, 2023). Розглядається український танець у сценічному та побутовому контекстах (Boiko, 2020), а також поєднання традицій і інновацій в українському танці ХХ століття (Кеба, Zhuravlova, Yatsenko et al., 2022).

Мета статті – проаналізувати процес та особливості інтеграції сучасної хореографії в культурні події України ХХІ століття.

Виклад основного матеріалу. Еволюція сучасної хореографії в Україні розпочалася в радянський період, коли хореографія була жорстко регламентована державою, підпорядковуючись ідеологічним вимогам. Народні танці та класичний балет домінували в культурному просторі, тоді як експериментальні форми були обмежені. У пострадянський період з'явилася свобода творчості, що сприяло розвитку сучасних танцювальних напрямів, таких як контемпорарі, модерн і експериментальний танець. Цей період також характеризується активною інтеграцією української хореографії у міжнародні мистецькі процеси та пошуком національної ідентичності в сучасному танці.

Взаємодія сучасної хореографії з театром, музикою, кінематографом та образотворчим мистецтвом створює синергетичний ефект, де танець стає частиною мультидисциплінарних проєктів. У співпраці з театром хореографія часто виступає, як ключовий елемент перформативного мистецтва, додаючи тілесну виразність і рух до драматичних постановок. Музика, як важливий партнер хореографії, задає ритм і настрій, створюючи емоційну глибину. У кінематографі сучасний танець використовується для посилення візуальних образів, а у співпраці з образотворчим мистецтвом – для розширення просторового сприйняття через рух в інсталяціях та перформансах (Бойко, 2020: 218).

Крім того, сучасна хореографія в Україні активно впроваджує новітні технології, що стає важливим аспектом її розвитку та популяризації. Використання відеоартів, проєкцій та інтерактивних елементів дозволяє створювати нові візуальні

та емоційні формати для глядачів. Застосування технологій не лише розширює межі традиційного танцю, але й дає можливість глибше дослідити концептуальні ідеї та експериментувати з простором і тілом у танці.

Такі елементи, як мультимедійні інсталяції та цифрові проєкції, стали важливими інструментами для постановників, допомагаючи інтегрувати рух у віртуальне середовище або створювати інтерактивні перформанси. Ця синергія танцю та технологій формує унікальні культурні події, які залучають глядачів і впливають на їх сприйняття сучасного мистецтва (Овчінніков, 2021: 152).

Підтримка і розвиток сучасної хореографії в Україні здійснюється через поєднання державних програм, приватних ініціатив та культурних фондів, що забезпечують фінансову, інфраструктурну й освітню підтримку митців.

Держава відіграє ключову роль у підтримці сучасної хореографії через фінансування культурних проєктів та грантові програми. *Український культурний фонд (УКФ)* є головним інструментом державної фінансової підтримки, пропонуючи гранти на проєкти у сфері хореографії. Ці гранти дозволяють митцям створювати нові постановки, брати участь у фестивалях та проводити освітні програми. Державні культурні інституції також організовують освітні заходи, майстер-класи та конференції, які сприяють професійному розвитку хореографів (Пахольчак, Кулик, 2023: 223).

Через такі програми як «Н. О. Р. М. А.» та «Культура плюс», УКФ підтримує інноваційні проєкти, що поєднують традиції з сучасними формами мистецтва, створюючи умови для розвитку хореографічного мистецтва навіть під час військових дій.

Окрім УКФ, існує ряд інших державних грантових програм, що націлені на підтримку хореографії. Однією з них є гранти від Міністерства культури та інформаційної політики України, які надаються, як для національних проєктів, так і для міжнародної співпраці. Ці гранти сприяють створенню нових культурних продуктів та участі українських хореографів у міжнародних фестивалях, що допомагає розвивати мистецтво на глобальному рівні. У рамках цієї програми фінансувались поїздки українських танцювальних колективів на міжнародні фестивалі, такі як **Edinburgh Fringe Festival**.

Міжнародна підтримка української хореографії в значній мірі реалізується через програми ЄС, такі як Creative Europe. Ця ініціатива забезпечує фінансування на креативні та культурні проєкти, що сприяють інтеграції українських митців у європейський мистецький простір. Програми, спрямо-

вані на культурні обміни та співпрацю, допомагають українським хореографам розвивати свої навички та брати участь у міжнародних виступах. Проект «Ukraine in Motion» за підтримки Creative Europe допоміг українським танцюристам організувати спільні вистави з європейськими колегами в рамках міжнародних культурних фестивалів (Хоцяновська, 2018: 190).

Приватні ініціативи також відіграють важливу роль у підтримці сучасної хореографії, забезпечуючи фінансування та інфраструктуру для творчих проєктів. Наприклад, культурні платформи, такі як *Ізоляція* та *Porto Franko*, підтримують незалежних хореографів, надаючи їм можливість створювати експериментальні проєкти. Приватні культурні фонди, зокрема фонд *PinchukArtCentre*, фінансують сучасні мистецькі проєкти, що включають хореографічні постановки, перформанси та інсталяції, інтегруючи танець у міждисциплінарний простір мистецтва (Овчінніков, 2021: 154).

Локальні ініціативи часто створюють відкриті простори для перформансів. Такі акції, як танцювальні флешмоби під час фестивалю *Atlas Weekend* або імпровізаційні виступи на вулицях Києва в межах проєкту *Urban Space 500*, привертають увагу до сучасного танцю у публічному просторі.

Освітні ініціативи відіграють вирішальну роль у розвитку сучасної хореографії, забезпечуючи підготовку нових поколінь хореографів та танцівників. Університети та приватні школи танцю, такі як *Київський національний університет культури і мистецтв* або *Львівська національна академія мистецтв*, надають можливість студентам вивчати сучасні техніки танцю. Майстер-класи та резиденції, організовані міжнародними культурними інституціями (наприклад, *Goethe-Institut* та *British Council*), сприяють обміну досвідом з іноземними хореографами та розширенню професійних навичок українських митців.

Тож, державна підтримка, приватні ініціативи та освітні програми забезпечують багаторівневу систему розвитку сучасної хореографії в Україні, сприяючи її інтеграції в національний та міжнародний культурний контекст (Bigus, Savchenko, Khomiachuk, et al, 2022: 1288).

Сучасна хореографія в Україні відіграє важливу роль як засіб соціального і політичного висловлювання, стаючи потужним інструментом для артикуляції важливих суспільних, політичних та гендерних питань. Завдяки унікальній здатності танцю втілювати складні емоційні, ідеологічні та культурні концепти через рух, українські хореографи використовують цей вид мистецтва для

актуалізації сучасних викликів, таких як війна, міграція, боротьба за гендерну рівність і національну ідентичність.

Наприклад, хореографічні перформанси у рамках проєктів, таких як *Gender in Dance*, досліджують питання стереотипів та дискримінації за статтю, пропонуючи інклюзивні форми тілесної виразності. Ці проєкти не лише демонструють боротьбу за гендерні права, але й стимулюють діалог про зміну соціальних норм через мистецтво. Відкриті танцювальні акції, присвячені Маршу рівності в Києві, надають платформу для мистецького висловлювання з метою підтримки ЛГБТК+ спільноти та прав людини.

З початком війни на сході України та після анексії Криму сучасний танець став одним із каналів для вираження політичного протесту, підтримки національної ідентичності та відображення травматичних подій. Танцювальні проєкти, як-от «ГогольFest» або «Zelyonka Fest», включають постановки, що відображають війну та її вплив на людей. Наприклад, у проєкті «Revolutionary Body», хореографи досліджують вплив революційних подій на тілесність, сприйняття свободи та межі між тілом і державою. Такі перформанси фіксують як фізичну, так і емоційну травму війни, акцентуючи увагу на питаннях насильства, втрати та надії.

Під час повномасштабної війни в Україні сучасна хореографія зазнала значних змін, водночас відіграючи ключову роль у відображенні соціально-політичних процесів та емоційного стану суспільства. Війна стимулювала хореографів звернутися до тем боротьби, втрат, травм і надії, використовуючи танець як інструмент для осмислення та переживання трагедій (Пахольчак, Кулик, 2023: 224–225).

Сучасна хореографія також активно долучається до процесу переосмислення національної ідентичності та культурної спадщини. Багато хореографів інтегрують у свої постановки елементи традиційного українського танцю, адаптуючи їх до сучасних форм. Проєкт «Сучасний Рух: Традиція в Тілі» досліджує способи збереження національної ідентичності через рухові форми, переосмислюючи традиційні танцювальні техніки в контексті сучасної хореографії. Це дозволяє створювати нові культурні наративи, які відображають як історичну спадщину, так і актуальні проблеми українського суспільства.

Таким чином, сучасна хореографія в Україні виступає не лише як художній засіб, але і як потужний інструмент соціального та політичного висловлювання, допомагаючи осмислювати виклики сучасності через рух і тілесну експресію.

Участь молодих хореографів і танцюристів у культурних проєктах та вплив сучасної хореографії на молодіжну аудиторію є суттєвими аспектами розвитку мистецької сцени в Україні (Voiko, 2020: 79).

Молоді митці відіграють ключову роль у формуванні нових хореографічних течій, впливаючи на культурні події завдяки своїй здатності відображати сучасні тенденції та соціальні зміни. Участь у культурних проєктах, таких як фестивалі, конкурси, резиденції та майстер-класи, дозволяє молодим хореографам реалізовувати інноваційні підходи та інтегрувати нові форми мистецтва. Це сприяє збагаченню культурного середовища та розширенню можливостей для митців, стимулюючи обмін досвідом та розвиток професійних навичок.

Слід зазначити, що сучасна хореографія справляє суттєвий вплив на молодь, оскільки використовує новітні форми виразності, які відповідають їхнім культурним та соціальним запитам. Молодіжна аудиторія сприймає сучасний танець як спосіб розуміння актуальних соціальних, політичних та культурних питань. Хореографія часто стає засобом не лише естетичного задоволення, але й соціального висловлювання, що сприяє формуванню критичного мислення у молоді. Інтерактивні форми, які включають залучення глядачів та використання нових технологій, також розширюють аудиторію серед молоді, роблячи хореографію більш доступною та зрозумілою.

В обох аспектах хореографія стає важливим інструментом для соціалізації молодих людей та формування їхнього естетичного й культурного сприйняття сучасного світу (Хоцяновська, 2018: 191).

Розвиток сучасної хореографії в Україні стикається з низкою проблем і викликів, які ускладнюють її інтеграцію в сучасний культурний контекст і стримують розвиток талановитих митців.

Однією з основних проблем є недостатнє фінансування культурних проєктів, зокрема сучасної хореографії. Державні та місцеві бюджети часто не виділяють достатніх коштів для підтримки хореографічних колективів, проведення фестивалів, участі в міжнародних заходах, а також для організації освітніх програм. Обмежене фінансування також стосується приватних ініціатив та незалежних проєктів, які не завжди мають доступ до грантових програм або інших джерел фінансування. Це призводить до зниження якості постановок, обмежує можливості для розвитку молодих хореографів та ускладнює міжнародну інтеграцію української хореографії.

Професійна підготовка кадрів є ще однією важливою проблемою. В Україні існує обмежена кількість навчальних закладів, які пропонують сучасну, прогресивну освіту для хореографів і танцівників. Багато освітніх програм базуються на застарілих методах викладання, що не відповідають сучасним тенденціям розвитку хореографії в світі. Це знижує конкурентоспроможність українських танцівників на міжнародному рівні, а також обмежує розвиток нових форм та напрямків в хореографії. Крім того, недостатньо можливостей для підвищення кваліфікації, участі в міжнародних стажуваннях або обміну досвідом із закордонними колегами.

Ще одним значним викликом є інфраструктурні обмеження. В Україні існує недостатня кількість сучасних сценічних майданчиків, які можуть забезпечити проведення професійних хореографічних вистав. Технічна підтримка та обладнання на багатьох доступних сценах також є недостатніми, що ускладнює проведення вистав із використанням новітніх технологій, світлових та звукових ефектів. Брак спеціалізованих репетиційних просторів з відповідним технічним оснащенням також ускладнює підготовку високоякісних виступів. Відсутність належної інфраструктури знижує загальний рівень культурної продукції та обмежує можливості для експериментів із новими хореографічними формами (Нечитайло, 2017: 90).

Основні напрями покращення розвитку сучасної хореографії в Україні можна узагальнити через низку важливих заходів, спрямованих на зміцнення інфраструктури та підвищення якості підготовки фахівців у цій галузі. Перш за все, необхідно збільшити фінансування з боку держави, зокрема через грантові програми, що підтримують інноваційні проєкти в хореографії. Водночас, стимулювання приватних інвестицій шляхом податкових пільг для культурних проєктів також сприяло б розвитку цієї сфери.

Модернізація освітніх програм є ще одним ключовим напрямом. Для підвищення професійного рівня хореографів необхідно оновити навчальні плани в хореографічних школах, адаптуючи їх до сучасних тенденцій. Організація міжнародних стажувань та програм обміну для викладачів і студентів допоможе перейняти передовий досвід у зарубіжних країнах.

Серед важливих інфраструктурних заходів – модернізація сценічних майданчиків та репетиційних просторів. Забезпечення сучасним технічним обладнанням для постановок також значно покращить якість виступів. Ще один важливий

напрямок – посилення міжнародної співпраці. Це включає активну участь українських хореографів у міжнародних фестивалях, що сприятиме інтеграції в глобальне культурне середовище, а також співпрацю з міжнародними культурними організаціями.

Підтримка молоді є невід’ємною частиною стратегії розвитку. Це передбачає розвиток освітніх та культурних програм для молодих хореографів, а також підтримку їхніх ініціатив у сфері сучасної хореографії. Всі ці заходи спрямовані на те, щоб підвищити рівень професіоналізму українських хореографів, зміцнити їхню міжнародну конкурентоспроможність та сприяти популяризації цього виду мистецтва як в Україні, так і за її межами (Bigus, Savchenko, Khomiachuk, et al, 2022: 1231).

Війна дуже страшною ціною, але відкрила українцям шляхи для представлення своєї унікальної культури. І ми не маємо права змарнувати цей шанс — явити всьому світові автентичність нашої культури, її розмаїття та багатство («Дзеркало тижня», 19.02.2023 р.).

Україна пишається своєю багатою балетною спадщиною. Однією з видатних постатей є Серж Лифар, якого визнали «богом танцю». Розпочавши, свою кар’єру артистом балету в рідному Києві, і все своє життя вважав себе українцем. У 1947 році в Парижі він заснував Інститут хореографії при Гранд-опера, викладав історію та теорію танцю в Сорбонні, обіймав посаду ректора Університету танцю та був професором вищої школи музики. Лифар також здобув звання почесного президента Національної ради танцю при ЮНЕСКО.

У цьому контексті Україна має вдалі балетні альтернативи, такі як «Снігова королева», «Лісова

пісня» та зовсім нові постановки, які були представлені в минулому театральному сезоні 2023–2024 рр. – «Тіні забутих предків» та «Сойчине крило». В оновлену постановку «Снігової королеви», спочатку до музичного супроводу балету входили, окрім композицій Е. Гріга та Ж. Массне, також деякі фрагменти творів російських композиторів (Чайковського, Лядова, Глазунова). Проте з початком повномасштабної агресії було вирішено виключити музику представників культури країни-агресора і замінити її на роботи Ж. Оффенбаха та родини Штраусів.

Висновки. Отже, інтеграція сучасної хореографії в культурні події України XXI століття є важливим чинником культурного розвитку країни. Вона не лише збагачує культурний ландшафт, але й слугує засобом для соціальних змін, сприяючи формуванню нових цінностей та ідентичностей в суспільстві. Сучасна хореографія продовжує бути потужним інструментом, здатним змінювати не лише естетичні, а й соціальні парадигми, відкриваючи нові горизонти для творчості та самовираження. Хореографія стала засобом висловлювання критичних соціальних і політичних тем, таких як війна, гендерна рівність, національна ідентичність.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні механізмів інтеграції хореографії з іншими видами мистецтва та новітніми технологіями, дослідженні впливу хореографічного мистецтва на молодіжну аудиторію, а також аналізі соціальних і політичних аспектів сучасних хореографічних перформансів. Особливо важливо продовжити дослідження щодо ролі хореографії у відображенні й переосмисленні війни, що обумовлена збройною агресією РФ в Україну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко О. С. Образ українського танцю у мас-медійному просторі України доби Незалежності. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Мистецтвознавство*. 2020. Вип. 34. С. 217–221.
2. Нечитайло В. С. Народне хореографічне мистецтво України у соціокультурних умовах сьогодення. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2017. № 2. С. 88–93.
3. Овчинников А. Мистецький фестиваль як інструмент розвитку танцювальної спільноти: проблемні питання. *Молодий вчений*. 2021. №4 (92). С. 150–155. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-4-92-32>.
4. Пахольчак Є. С., Кулик Д. О. Особливості освітнього процесу студентів-хореографів в умовах воєнного стану. *Наукові записки. Сер.: Педагогічні науки*. Вип. 3. 2023. С. 223–226.
5. Хоцяновська Л. Ф. Сучасне хореографічне мистецтво України в контексті світових культурних тенденцій. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер.: Мистецтвознавство*. 2018. № 1. С. 186–194.
6. Bigus O., Savchenko R., Khomiachuk I. et al. Modern choreography in Ukraine at the beginning of the XXI century: artistic and educational trends. *International Journal of Human Movement and Sports Sciences*. 2022. № 10 (6). Pp. 1284–1292. DOI: <https://doi.org/10.13189/saj.2022.100619>.
7. Boiko O. The Ukrainian dance on the stage and in the household culture of the nation: current issues. *Liha-pres*. 2020. №4. Pp. 78–80. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-204-6/78-93>.
8. Keba M., Zhuravlova A., Yatsenko O. et al. Traditions and Innovations in the Choreographic Art of Ukraine of the XX Century. *International Journal of Human Movement and Sports Sciences*. 2022. № 10 (6). Pp. 1293–1301. DOI: <https://doi.org/10.13189/saj.2022.100620>.

REFERENCES

1. Boiko, O. S. (2020). Obraz ukrainskoho tantsiu u mas-mediinomu prostori Ukrainy doby Nezalezhnosti [The image of Ukrainian dance in the mass media space of Ukraine during the Independence period]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku – Ukrainian culture: past, present, ways of development. Art history. Mystetstvoznnavstvo*, (34), 217–221.
2. Nechytailo, V. S. (2017). Narodne khoreorafichne mystetstvo Ukrainy u sotsio-kulturnykh umovakh siohodennia [Ukrainian folk choreographic art in the sociocultural conditions of today]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Managers of Culture and Arts*, (2), 88–93.
3. Ovchinnikov, A. (2021). Mystetskyi festival yak instrument rozvytku tantsiuvalnoi spilnoty: problemni pytannia [Art festival as a tool for the development of the dance community: problem issues]. *Molodyi vchenyi – A young scientist*, (4), 150–155. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-4-92-32>.
4. Pakholchack, Ye. S., & Kulyk, D. O. (2023). Osoblyvosti osvithnoho protsesu studentiv-khoreorafiv v umovakh voiennoho stanu [Features of the educational process of choreography students under martial law]. *Naukovi zapysky. Ser.: Pedagogichni nauky – Scientific notes. Ser.: Pedagogical Sciences*, (3), 223–226.
5. Khotsianovska, L. F. (2018). Suchasne khoreorafichne mystetstvo Ukrainy v konteksti svitovykh kulturnykh tendentsii [Modern choreographic art of Ukraine in the context of global cultural trends]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Ser.: Mystetstvoznnavstvo – Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk. Ser.: Art history*, (1), 186–194.
6. Bigus, O., Savchenko, R., & Khomiachyk, I. et al. (2022). Modern choreography in Ukraine at the beginning of the XXI century: artistic and educational trends. *International Journal of Human Movement and Sports Sciences*, 10 (6), 1284–1292. <https://doi.org/10.13189/saj.2022.100619>.
7. Boiko, O. (2020). The Ukrainian dance on the stage and in the household culture of the nation: current issues. *Liha-pres*, (4), 78-80. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-204-6/78-93>.
8. Keba, M., Zhuravlova, A., Yatsenko, O. et al. (2022). Traditions and innovations in the choreographic art of Ukraine of the XX century. *International Journal of Human Movement and Sports Sciences*, 10 (6), 1293-1301. <https://doi.org/10.13189/saj.2022.100620>.